

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

***Kedves olvasóinknak boldog és kelle-
mes húsvéti ünnepeket kívánunk.***

JÉZUS.

(Húsvétkor.)

Egyszer egy ember odaszólt Jánosnak, keresztelj meg — testvér — engem e vízben! Isten az Atyám, ki a te Atyád is, szívembe írta a szent küldetést.

János megtevé s hallá az égből Istennek szavát tele örömmel: *Ez az én fiam, ilyen legyen mind, ki lenn a földön országom lakja.*

...Szép hona hegyéről Jézus lebamul, nézván a nyargaló Jordán után s nagy sokaság sereglik körbe hallgatni az Úr izenetét.

Honnan e szózat? A szíven át... mélységből beszél próféta lélek, ami feljítja a nemzet élete szomorú multját s eljövendőjét. Nagyszerű hivatás... isteni szövetség... s nyomorgó élet fogság alatt, elnyomó erőszak, szomorú szolgaság s enyhítő sirás gyakorlata...

Boldogok a sirók, vigasztalás van számukra mennyben s a földön alant... Boldogok a tűrők, megerősödnek s tűrni nagy célért emberi sors. Boldog, kinek gazdag lelke s szíve tája, ki magában hordja értékeit... ki hivatva érzi élte feladatát s valóban szereti önön testvérét. Boldog, ki látja lelke szemével Istene képét szüntelenül, ki az igazsággal mitsém cserél fel s méltatlan bánást emberül tűr.

Jertek, oh jertek fel a hegyekre, szabad magaslatok valók nektek; mint mennyei Atyánk tökéletes, ti is őt követve, azok lesztek...

* * *

... A nemzet temploma lépcsőzetén gyatra alakok omolnak alá; pénzváltók, vásáros szörnyű kufárok emberi képet hordva magukon. Megtévedt lelkek, kik az imaházat vásárcsarnokká alakíták; azt a nagy, dicső, szentséges hajlékot, mit egykoron maga a nemzet emelt.

Minden időknél próféta lelke lángol közöttük s hajtja ki őket; szemében tűz ég, kezében korbács s üt, ki az imént gyógyita lelkét.

De hisz most is orvos, a lelkek orvosa, kihalt sziveknek élesztgetője, aki visszaadná szegény nemzetének Istentől kapott elhívását.

... A nemzeti szentély nem kalmárság helye, forró imádságnak gyönyörű háza az s aki Istent imád, künn meg dolgozni tud, azé a jövőndő örökéleten át...

* * *

Golgota keresztnél a test megtörtetett, de a prófétának megihletett lelke tovább él mi bennünk küzdő emberekben. Nemzeti szentélyünk imádságunk helye, küzdelmes életünk megpróbáltatásunk... s tudjuk, hogy míg hittel igazán dolgozunk, jövőnk van minékünk a más népek mellett.

Mindennapi bajunk felhővé tornyosul, de lelkünk értéke felülmulja jóval s míg a testvériség valósul általunk... előttünk a Mester szépen hívó szóval...

Jézus! prófétája a testvériségnek és a hirdetője Istenfiúságnak... emberi sorsunkban, népi küzdelmünkben vigasztaló, bátorító szép szavaddal, korbácsoddal s megdicsőült kereszteddel folyton vezess, egyre vezess, csak te vezess... előre! *Dr. Kiss Elek.*

oo

Tóth István

hitrokonunk, kollégiumunk rajztanára, Erdély egyik legkiválóbb festője most adta ki 4-ik linoleummetszet-albumát gyönyörű tiz képpel, melyek külön-külön mind berámázhatók és egy-egy értékes képként függeszthetők a falra.

A három első albuma igazi művésznek mutatta be Tóth Istvánt s ez a negyedik arról tesz tanuságot, hogy a mi büszkeségünk folytonosan izmosodik és halad.

Kelemen Lajos írta ez albumhoz a bevezetést. A 200 példányban megjelent mű ára 800 leu. Megrendelést szívesen közvetítünk s felhívjuk k. olvasóink figyelmét arra, hogy ennél művészebb és kedvesebb, megkapó ajándékkal senki sem kedveskedhetik övéinek.

TÚZHELY MELLETT

Husvéfi énekek.

I.

1. Mondd el a régi-régi csodás történetet,
Hogy váltott meg az égi végetlen szeretet.
2. Mondd el az ős regének hőségét, a gyermeket,
Kit orvosuknak vártak a fölfakadt sebek.
3. Mondd el az ős regét, mondd; az ember ugy feled :
A harmatot fölissza a déli napmeleg.
4. Mondd el a régi-régi meleg történetet,
A hiuság vásárán nyert boldogság hideg.
5. Mondd el a bus regét, mondd s ha megkisértének,
Állj rendületlenül meg: ki Rá néz, nem remeg.
6. Ha gond emészt, ha baj bánt, ha minden elveszett,
E szép regén acélozd keménnyé lelkedet.
7. Mondd el a régi-régi csodás történetet:
Krisztusban megtalálod az üdvösségedet.
Angolból (The Church Hymnary 170.)

II.

(Dallama : 202. *Adjakok hálat.*)

1. (Kezdő).

Jertek, vígan énekeljétek,
Jertek, üljünk emlékünnepet!
Aki minden kint lebirón
Győzedelmet vett a siron,
Dicső nevét zengedezzük,
Példaképpen emlegessük.

2. (Záró).

A husvéti szent ünnepe napon
Könny boldogan mind fölszáradjon.
Golgotánkon ha megálltunk,
Lesz vidám föltámadásunk,
Az igazság napja felkél,
Ember ne félj, ember remélj!

III.

1. Csak napsugár kell, langy eső,
Nyugatról egy kis enyhe szél
S föléled erdő és mező,
Kihajt a lomb, a mag kikél.
A földön itt a rend ilyen:
Reményre új remény fakad,
Évmillió jó, elpihen
S titkos varázsa megmarad.

2. Csak szeretet kell, bizalom,
Egy húr a szivben, mely szeret, —
És boldogan és zsongitón
Hegednek sajtó nagy sebek.
Lepergenek évmilliók . . .
Mi hajtja úgy a kereket?
A szent varázs, a nagy titok:
Egy sziv, amely másért remeg.

(Stopford A. Brooke után angolból).

Pálffi Márton.

Husvéti hit.

Husvét közeledtével sokaknak lelkében megújul az apostol hité: „Reménységem vagyon Istenben, hogy jövendőben meglészen a halottaknak feltámadásuk mind igazaknak, mind hamisaknak“ (Ap. Csel. XXIV. 15.) E hit elvezet a sirokhöz is, hol szeretteink pihennek, de igazában véve a földi élet halottait ébresztgeti.

Van idő, mikor még a legerősebb lélek is elcsüggedni látszik. Sokszor az ember nagy célokat tűz maga elé, melyeket még megközelíteni is nehéz. Magasra néző reményekkel itatja át lényét, melyekből annyiszor olyan kevés valósul meg. Sokan eszmények által szeretnék kormányozni a világot s idő előtt kell arra ébredniök, hogy a való élet törvényeit áthágni nem lehet.

Ilyenkor komor gondolatok szállják meg a lelket s az ember lesújtottnak érzi magát. Céltalannak lát minden küzdelmet s magát az életet is.

De ki ne tudná, ki nem érezte volna, hogy a csüggedés és bánat nem tart örökké. Megenyhülésnek és megújulásnak kell jönnie utána. A csalódásokat új remény ígéretei váltják fel. A lélek boruját a lélek derüje követi. Az élet halottainak van feltámadásuk.

* * *

Egyházi és vallásos életünkre gondolok. Eszembe jut, mit a költő olyan szivekbe markolón kérdez: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?“ Érzem, hogy egész egyházi életünkbe milyen mélyen belevág e kérdés. S új kérdések ostromolják lelkeket: Van-e erő az én hitemben, a mi hitünkben, az unitárius hit-

ben, mely egy leégett világ építő munkájában egymás mellé állít minket és tettekre ösztönöz? Szeretjük-e olyan őszintén és igazán egyházunkat, hitünket, vallásunkat, hogy annak jó- és balsorsban őrizői és védelmezői tudjunk lenni? Vagyunk-e, tudunk-e olyan jó unitáriusok, hitbuzgó egyháztagnok lenni, kik az egyház fejlődését és előmenetelét a saját boldogságunkra és gyermekeink jövőjéért szivből óhajtjuk s azért áldozni is tudunk? Ér-e nekünk valamit az unitárius hit? Merjük-e azt mondani, hogy hitemet és egyházamat életem árán sem hagyom, mert ha azt megtagadnám, akkor az élet sem sokat ér nekem?!

Határozott, őszinte felelet nélkül szeretet és ragaszkodás sincs bennünk s így áldozat sem lehet. Áldozat nélkül pedig nincs előhaladás, építés, erősödés.

Pedig hányszor látunk olyan jeleket, melyek reménykeltés helyett elszomorítók. Arcunkról az öröm biztatását nem egyszer űzi el a kétség és gondok árja. Minél többet foglalkozunk hitünk igazságaival; minél jobban elgondolkozunk hitünk és egyházunk sorsa felett; minél jobban akarjuk óhajtott fejlődését és jobb jövőjét, annál inkább érezzük és látjuk, hogy hitéletünknek vannak halottjai.

Élő-halottak ök. Lesz-e feltámadásuk?

* * *

Addig ébresztgetjük, amíg lesz. Eléjük tárjuk helyzetünket, mutogatjuk feladataikat, hátha megmozdul a lélek bennök s ébredezni fognak, kik halottaknak látszanak? Hátha odaállanak az egyház előhaladásáért, építéséért folytatott nehéz harcba s kicsinyes és önző gondolkozás helyett a hitbuzgóság érzete vesz rajtok erőt s ök is megteszik, amit erejük szerint megtenniök kell?!

Most van az az idő, amikor nagy kérdésről: egyházunk megmentéséről, hitünk megtartásáról van szó. Amikor komoly okok játszanak közre, hogy mindenki az egyház támogatására siessen; amikor az összetartásra, együttérzésre, egymás biztatására, a hit eleven erejére van szükség, hogy élni tudjunk; amikor egymásnak a kezét erősen kell fognunk, hogy a gyöngéket erősítsük s a buzgóknak újabb lendületet adjunk, hogy öreg és ifju, gazdag és szegény kötelessége tudatára ébredjen s erejéhez képest mindenki kivegye részét a munkából. — Miért hát hogy a hit ilyenkor némelyekben meghalt, mert jócselekedetei nincsenek? Miért hogy van, aki az összetartás helyett a békességet rontja, erőmegfeszítés helyett a jóakaratot gyöngíti, kitartás helyett a buzgókat is lankasztja? Miért hogy a szükség pillanatában a gazdag fősvény marad s anynyian közönyösek s van aki hitét elárulja, egyházát megtagadja s amit a szüléktől, az ősöktől örökölt: a hit drága kincsét — mint valami rongyot — dobja el magától?! Miért hogy vannak közöttünk élő-halottak?!

Igaz, hogy voltak mindig ilyenek, mert mindig voltak hit-

ben szegények, kik csak önmagukat szerették, vagy még magukat sem. Azokhoz hasonlatosak ők, kikről Pál Apostol méltó felháborodással emlékezik meg, mert mindig nyomában voltak, hogy amit a Krisztus anyaszentegyházáért épített, azt lerontsák, hogy amit az élő lelkek létrehoztak, azt a hit halottjai elpusztítsák. A jó és rossz mindig harcban állott a világon egymással. De a rosszakaratnak minden erőfeszítése ellenére is a jóakarát munkája mindig előrehaladt. Az igazságot utjában ideig-óráig lehet akadályozni, de örökre feltartóztatni nem.

Éppen azért, ha az anyaszentegyház jövőjéért vívott küzdelemben olykor egy-egy pillanatra el is csügged a lelkünk, de az élet és történelem tanúságait elgondolva, a jobbak támogatását látva és érezve, a hitbuzgóság áldozatait és szép példáit nem felejtvé, reménységünk lehet Istenben, hogy a mi élő-halottainknak is lesz feltámadásuk. Hiszünk mindenkefelett anyaszentegyházunk fejlődésében, jobb jövőjében, mert hiszünk az igazság erejében és győzelmében. Hiszünk a jók összetartásában, kiknek hitbuzgósága a kevésből is elő tudja hozni a szükséges áldozatokat. Hisszük, hogy jó unitáriusok is sokan vagyunk s ha szegények is, de vannak tetteink és áldozataink, melyeket a világ nem tud; megtanultuk, hogy odaadás, szenvedés és áldozat nélkül nem lesz, nem születik semmi. Hisszük, hogyha akad is közöttünk hitben gyöngye, de a nagy többség élete árán is ragaszkodik hitéhez és egyházához, mint a gyermek szülőjéhez, mint a jó honpolgár nemzetéhez, mint a hívő Istenéhez.

E hitet erősíti meg lelkünkben a közeledő husvét ünnepe s hirdeti a hit győzelmét s az igazság diadalát. Kovács Lajos.

Az emberiség egyetemes értékeiről.

(Husvétii gondolatok).

El tudom képzelni, embertestvéreim, azt a derült, lelki fényt s azt a mélységes nyugalmat és csodálatosan szép öntudatot, melylyel a názáreti mester rendelkezett mélységesen bölcs életében s mindannyiszor, valahányszor embertársai lelki épülésére, szellemi irányítására valamit tehetett. Azt mondják az evangéliumok, hogy a testi betegséget is meggyógyította s a lelkek építésének igazi nagy mestere volt. Hány kicsiny lélek közeledett feléje s mennyien voltak, akik elfordultak tőle! Akár szerették, akár gyűlölték s megfeszítették: az ő neve, szelleme, tanítása, nevelői példája páratlan fenségességben áll mindörökké az emberiség nagy tömegei előtt. Ő lelkében átfogta az igazi emberi értékeket s öröklátásával megpillantotta az emberi élet egyszerű, de állandó törvényeit s míg mások a napnak muló kicsinyességeibe kapaszkodtak, addig ő a való értékekbe merült el s élte meg életét.

A fenséges példát azért emlitem fel, hogy az ő lelkének világa mellett a mi arcánk is fényt kapjon s szívének dobogásán át

megérezzük a jelen percnak nagyságát az embertörténet egy nagyszabású pillanatában, amikor jó alkalmunk nyílik nekünk a világ küzdelmeiben pihenőt tartó népek szellemünkkel átfutni a fejlődő ember egyetemes érdekü, elpusztíthatlan értékein, hogy így a multon okulva, jelen hivatásunk megéléséhez új energiát merítsünk az Istennek állandóan jóságos lelkéből s jövő reményeinket megújítsuk az emberiség egyetemes értékeinek végső diadalmában.

Mai ismereteink szerint a Kr. e. ötödik ezerév táján a *szumir* nép feltalálta az *írás* mesterségét s ez által lehetővé tette az emberi kultúra és műveltség nagyobbarányu kifejlődését. Megbecsülhetetlen értéket hozott napvilágra e tényben az a nép, amely — úgy látszik — az Ural-altáji nyelvcsaládból vált ki s így őseinkkel rokonságban állott.

Assyr-babylonia magábaszivta a *szumir* műveltséget, de ő maga is világhatalma, háborus sikerei s Babylon és Ninivé nagysága mellett, egészen sajátos egyetemes emberi értékkel ajándékozta meg a világot a Hammurabbi törvényeiben. India is nemcsak mesés gazdagságával, kifogyhatatlan aranyával lett híressé, hanem nagyszabású bölcséleti termékei mellett a Manu törvényei s a Visnu törvényes intézkedései által azok közé lépett, akik az ember általános művelődését továbbvitték. Egyiptom karnaki nagy templomával a legnagyobbmértű építkezéstről beszél s Halottkönyve a civilizáció utját egyengette. Perzsia prófétája, Zaratusztra (Zoroászter) által az Istenországáról beszél s bár későbbben számára a világban a sötétség és a világosság folytonos harcot viv egymással, valamikor a nagy próféta idejében világos volt az, hogy az igazság, a világosság, a jóság diadalra jut az ember életében.

A görög csodálatos harmonikus lélekkel az élet szépségein csüngött s művészeteiben eddig felülmulthatatlan alkotásokat hozott létre. A szépen keresztül érte el az egyetemes emberi nagyságot s nem hagyta lelkét érintetlenül az addigi népek sokirányu értékes eredménye.

A római óriási méretű világbirodalmat alkot s annak kormányzása legfőbb törekvése s megszűli — valószínűen a mult értékes példáinak hatása alatt is — a nagyszabásu római jogot.

Mind e népek világhatalomról ábrándoztak s életük legfőbb célját mások meghódításában látták, mint uralmi egységek — kivévén a csendes keleti hindu népet — s következőleg olyan értékeket termeltek, amelyek a hatalommal és az uralkodással járnak karöltve.

De volt még egy történeti nevezetességü nép, mely a régi világban a nemzeti szenvedésnek volt a mintaképe: a *héber*.

A héber vagy zsidó, a Biblia bámulatos népe, a Biblia létrehozója, a názáreti mester szülője s megfeszítője. Mit szenvedett e nép az akkori világhatalmi törekvések miatt! Egyiptom, Syria, Babylon-Assyria úgy örlik, pusztítják századokon át, mint a nagy malomkövek a kis magvat, a fűrész a fát, a fejsze az ágat. Abban

a zordon világban születnek meg a szorongattatások közepette a világ legbámulatósabb fiai, azok a nagy *próféták*, akikben az Isten lelke bátran és igazán nyilatkozik meg s beszél nemcsak egy kicsiny nép reményei táplálására, hanem az egész lelkes emberiségnek!

Fényök átvilágít az Ótestamentum sötét mezejéről, a föld alól, a siralmak völgyéből az Újszövetségnek vezéralakjára s megdicsőülnek ők Jézus lelke előtt, ki nekik lelki örökösük azzal a különbséggel, hogy nemcsak egy szenvedő nép egyetemes érdekéért beszél, hanem az egész tévelygő emberiség eljövendő nagyságát, célját hirdeti.

Amos, Hózséás, Mikeás, Ézsaiás, Jeremiás a nemzeti egységben, a közösségben látják a földi élet igazi értékét s előttük mindenkinek hivatása abban állott, hogy a Jáhvé (Isten) által választott népet s annak az isteni szövetség keretein belől sajátos érdekét szolgálja. Egyedül Ezékiel az, aki a szomoru babyloni fogságban a Kébar folyó mellett, ahol a nép hegedősei lantjukat a fűzfákra akasztották, lelkében rájött arra, hogy az *egyéni* embernek is van értéke, hamár a nemzet hivatásának teljesítése derékban kettétört. Hite azonban soh sem hagyta el s meglátta és leírta az egész világirodalom legszebb alkotását: a csontok völgyének képében (37 rész).

Amosról megállapították, hogy a valláserkölcsei élet egyik alapértékét hirdette legelőször és legsajátosabban az *igazságosság*-nak a fogalmában (5²⁴) s Hózséás pedig a *szertő gyöngédség*nek volt a szószólója (6¹), míg Mikeás az *irgalmasságról* prófétált (6⁸) s Ézsaiás a lelki *benső szentség*nek magasztosságát állította előnkbe. Jeremiás a vallást egy új szövetség alkalmával a *szívbe* iratja s Ezékiel a köszív helyett husszivet teremt az emberi kebelbe.

Mindezek olyan bámulatós emberi egyetemes értékek, melyek nélkül üres volna a lélek világa s fejletlen az ember szelleme. Hátha idevesszük még a Jézus prófétái hivatását s sarkalatos alaptanítását a *szertetről* egyfelől Istennel, a mi édes jó Atyánkkal, másfelől embertársainkkal szemben?! (Mk. 12³⁰⁻³¹).

Utolérhetetlen gazdag örökséggel indulhatott neki az emberiség egy új életnek, melyre folytonos árnyékát vetette a názáreti Mesternek keresztje a Golgotán. Árnyékát a kereszt, rajta szentségtelen kezeknek nyomaival, de fényét a megdicsőült arc s az elszállott lélek soha meg nem szűnő, lelkesítő hatalmával. A szemek lehunyódtak a megtörtetett testben, de feljött a legáldásosabb emberi értéknek, az *igaz szeretet*nek biztató reggele, minek üdesége és friss sugarai tulragyognak minden ádázaton és rosszakaraton a művelt, eljövendő emberiségnek nemes kebelében.

A fennvázolt leírásban az emberi életnek két tényezője vitte a főszerepet: a *közösség*, a társas oldal és az *egyén*. Az emberi közösségben találjuk kialakulva az élet feltételei megkeresésének formáit, melyek adják a kultúra különböző fokait s minden kultur-

fokon megjelenik az érték is, a mindenkori műveltségnek (lelki-kultúra) tényében, melyért érdemes és nemes hivatás az élet küzdelmeinek megharcolása. Az első kulturforma a nomád (pásztor) élet, hol létesül a családi közösség, épül a sátor (v. ház) s megszületik a gyermekszeretet és az otthonnak megbecsülése. A nomád élet értéke a családi erények összességében áll.

A második kulturforma a földművelés, a községi élet áldásával s a nagyobb társas egység kialakulásával. Legnagyobb érték a szülőföld szeretetének létesülése.

Más kultúrfok a városi élet s abban az ipar és kereskedelem a becsületes munkásság alapján, ahol megszületnek a haladás eszméi s ahol másfelől összesző az ifjúság lelke tanulmányok segítségével a letűnt szép klasszikus korokkal és dicső népek nagy alkotásaival.

A kereszténység hajnalhasadása előtt a fölemlített kultúrák és egyetemes emberi értékek mind napvilágot láttak volt már s képviselve voltak az emberiség egészében a nomád élet, a földműves községi, iparos, kereskedő városi, valamint a nemzeti- népi-egységek. Kifejezésre jutott az ember társas voltának hangoztatása s Jézus maga ismerte és ismertette el az egyéni ember fontosságát és értékét, mint ki Isten gyermekeként arra van hivatva, hogy Istenországában embertársa testvérévé alakuljon át.

Minden eshetőség meg volt arra, hogy a kereszténység az emberi-nem legteljesebb megnyilatkozása legyen s szervezze az embert a maga hivatásának megfelelőleg. Évezredekken át küzdött is s mikor már-már közel hittük a cél megközelítését, mindent elborított a világ értékeinek eddig legnagyobbfoku lerombolása, elpusztítása, megsemmisítése.

Ugy áll a világ, mint szedett szöllőág s ma a népek élet-haláltusájában megrendülni látszik minden kulturális és műveltségi érték.

Kikezdi a családot, a községet, a várost, a nemzetet, az emberiséget, a vallást, a tudományt, a rendet, a becsületet, az igazságot . . . minden életformáját és értékét az embernek s a zürzavaros világból vagy egy nagyszabású fellendülés (ami az ember hivatása volna), vagy egy szomorú leromlás fog bekövetkezni.

A változások eme világában minden emberi értéknek össze kell szednie magát, hogy ki ne zárassék a megújuló világrendből. Hamis próféták támadnak, kik bálványokat emelnek s az igaz Istent ledönteni óhajtják, akarják, próbálják. Hamis próféták, kik a veszélyt kiszinezik s az embert megadásra serkentik. Megadásra és meghajlásra, lemondásra és pusztulásra! Az ember kicsinységére, a feladat nagyságára s a munkás gyöngeségére hivatkozva, hitetlenséget és bátortalanságot prédikálnak a hamis próféták!

Nem! Ez nem helyes! A mai ember feladata óriási, mert összeomlott világa felett állva, egy teljesen újat kell kialakítania, ha élni akar. Egy új világot, egy szép és jó világot, egy értékes világot, ami magán viseli az isteni ember lelki nagyságát s az ember fejlődésének tagadhatatlan nyomait.

Nekünk is megvan a magunk feladata. Ránk is vár egy új világnak nagyraépítése. Minket is sarkal a szivbe írott törvény, hívogat a lelket építő názáreti próféta, megidéz őseinknek szelleme, kik oly széppé varázsolták századokon át drága Erdélyünknek küzdelmes életét, nagy akarásait s egyetemes emberi értékeit. Mert itt e földön fenn a hegyekben nomádelet, gyermeknevelés, lenn a völgyekben földművelés s falvak építése, tovább ipar és kereskedelem s városok keletkezése mutatta a kultúra haladását, mióta tudjuk s ott volt mindenütt a velük együttjáró emberi érték: a szeretet a testvértől a felebarátig s a szülőtől az édes Atyáig, a mindenható jószágos Istenig. Csak itt szerették igazán az édes anyát s az édes anyának zengzetes nyelvét; a családot, a fészket, a szülőházat s a szülőföldet; a szomszédot, a rokont, a felebarátot s általán a jót mívelő embert. Csak itt szerették igazában a hazát s itt küzdtenek a nagy, egyetemes emberi igazságokért s a legnagyobb költővel együtt a világ szabadságáért. Itt született meg a vallási és hitbéli türelem s itt nőtt nagyra az evangéliumi szellem, Jézus tanítása és ment az egyszerű nép gyakorlatába úgy, ahogy sehol máshelyt a föld kerekiségén.

Embertestvéreim, itt megtalálható volt a Hammurabbi, Manu, Visnu törvénye a Halott könyve, a római jog, a mózesi törvények s minden igazságos szellem értékelése; itt megértették az élet szépségeit, miként a görög s az igazságosságot, szerető gyöngédséget, irgalmat és isteni szentséget, meg a szeretetet, mint ama nagy próféták. Itt törvény és jog uralkodtanak s becsület és igazságérzet alakult ki a szivekben és lelkekben és nekünk mind ez értékeket be kell vinnünk új világunkba!

Nekünk erdélyi magyarságnak magasztos feladatunk van Erdély bércein belül. Ez a föld a világnak egyik legsajátságosabb és legértékesebb földje. Különböző fajok és népek éltek itt évszázadokon át s megtanulták a keresztény erény gyakorlását: az ember, a felebarát szeretetét. Nekünk magyarságnak itt az egyetemes emberi értékekért kell élnünk, hogy Isten segedelmével honfitársaink összességé faji különbség nélkül hivatása magaslatára emelkedhessék. Szent hivatásra! Nem az egymás pusztítására, hanem egymás megbecsülésére s ama szent értékek kitermelésére, melyekre Isten minden népet elhívott egyen-egyen. A XVI. sz. unitárius szelleme itt termette meg a vallás és hitszabadság gyönyörű valóságát, ami a művelt emberiség közkincsévé vált aztán s a XX. sz. megújuló evangéliumi szelleme is meg kell hogy szülje itt az embertestvériség valóságát... meg is szüli. Mi óhajtjuk, mi kívánjuk, mi küzdeni fogunk érette s az lesz legboldogabb pillanatunk, amikor Jézus jószágos arca elhomályosítja a sötét kereszt gyászos színét s mindannyiunk szive összedobban, lelke megnemesül, izma megacélosodik az emberiség egyetemes értékeinek megélésében. Jöjj el őh áldott kor, létesülj te munkás, igazságos és értékes élet!

Dr. Kiss Elek.

Jézus halála és feltámadása.

A sátoros ünnepek is — mint egyebek — a maguk időközzeivel el-elkövetkeznek. Azok a Jézussal történt események kiemelkedőbb fordulatainak emlékére vannak bevezetve az Ő követőinek vallásos életébe.

Ezek közül kinek-kinek egyéni lelkisége szerint egyik, vagy a másik fennségesebb, magasztosabb ünnep.

Örömben leggazdagabb a születés ünnepe.

Lesujtásában is elhatározásra bírőbb, *legtanulságosabb*, a nagypéntek, mert ezáltal mutatta meg, igazolta be Mesterünk, hogy az igazságot nemcsak hirdetni, hanem azt követni s azért helyt is kell állani a legdrágább áldozat árán is.

A többi következő ünnepek költészete a megújulás, a föl-emelkedés, a lélek megtermékenyülés fenséges gazdagságával gyarapítja a lelki kincseket.

Az ünnepek elkövetkeznek, midőn is a fogékony, igaz hívőknek áhítatos fenségükkel árásszák el lelküket. Az ünnepek elmúlnak, miután a szép, a nemes, a hasznos lelki javak befogadására, gyümölcsözésére alkalmas lelkek a meggyarapodás boldog kielégítő, jóleső tudatával színtiltig telve maradnak.

Boldog lehetne az emberiség, ha egyedei, vagy az egyénekből összehozott különféle szervezetei az említett áldott lelkiség birtokosai volnának.

Boldog is volna, ha legalább a többsége őszinte, igaz s nem színlelt, képmutató, álnoksággal bélelt, látszatszerinti követője volna az *igazság* felavatott Mesterének.

Ma általános boldogságról beszélni balgaság volna, mert az emberek csak akkor boldogok, megelégedettek, ha az igazságot és egymást *őszintén* tisztelik, becsülik, szeretik.

Eszerint a szeretet Mestere hiában hozta volna a legnagyobb áldozatot az igazságért?

Mennyire örvendetes volna, ha azt lehetne megállapítani, hogy: nem hiában!

Vannak azonban sokan, akiknek számára Jézus végképp elmúlt, mert „Nem azoké a mennyeknek országa, akik csak módják: uram, uram!”

Az ilyeneknek csak elmúlást jelképező Nagypéntekjük van, megújuló Husvét nélkül.

Vannak — sajnos ma kevesebben — olyanok is, akiknek halálával a megerősödés s abból eredőleg megújulás termékenyítő áldását juttatta a nagy Mester.

Ez utóbbiak a letörésnek látszó Nagypénteken a fájdalomtól nem kétségbeesést szenvednek, hanem az erős, igaz hit alapján megújulást, igazi Husvétot nyernek.

Ezek az emberiség lelki életének izelítői.

Ámbár a mai emberek legtöbbször s egyedekből keletkezvén

a szervezetek, így ezek csoportjainak élete is minden keresztényiesdi színjátékuk ellenére is csak árnyképformái a krisztusi igaz keresztényiességnak; azért nem vezett el a krisztusi keresztény igazság eszméje, ereje. Az megmarad, fenntartatik és beplántáltatik ezen igazságok várományosainak lelkébe és azon keresztül majd egy elkövetkező megújulásban felfrissült embertömegben az Igazság diadalára, dicsőségére.

Ezt a tanulságos Nagypénteket, ünnepi magasztosságával, ezt a megújultságban örvendetes Husvétot megérők és megélők részére a mostani gyászos nagypéntek s színleges husvétai megújulások helyett egy boldogabb idő következik, vagyis azok számára, kik a krisztusi tanúságtételből nemcsak a beszédbeli, hanem a tanúságtévő cselekedetbeli igazságok szolgálatába állanak.

A bibliai idő messzeségeiben is voltak a mostaniakhoz hasonló állapotú szakaszok, mire az idők rendjén feljegyzett csapások jöttek ostorozásként, az elfajulások elmaradhatatlan büntetéseként.

Az idők végtelenjének ma is egy ilyen csapásos, lejtős szakaszán csuszik az emberiség.

Ma a gyermek nem tiszteli kellően szüleit, nem becsüli a felnőtt embereket és az intézményeket.

Ma a család viszonya is legtöbb esetben lazább szerkezetű a kellesténél.

Ma az erkölcsök külső formái és belső lezajlásai ellen is sok jogos kifogás eshetik. Ma legtöbben inkább kifelé, másoknak igyekeznek tetszelegni, mint otthonias, bensőséges, kölcsönösen boldogító családi életben megtalálni és betölteni hivatásukat.

Ma legtöbben semmit sem akarnak tenni, sem áldozatot hozni a közösségért, csak hasznot harácsolni belőle.

Ma a mindnyájunk édes, jó Atyjának imáinkban való hódolatteljes keresése helyett, amolyan félválról emlegető félszeg szólásmódok repkednek Felőle és megbotránkoztató szidalmak száguldnak Feléje.

Ma az emberek nem őszinték és önzésükben igen gyakran nem is igaz igyekezetűek egymással szemben.

A felfuvalkodott, képzelgő emberek a számottevő embert önmaguktól indulva fölfelé képzelik csak. A kisebb fokozatuakat eljárásaik vak eszközeinek szeretik leszorítani és kihasználni.

A rideg önzés, a fölüenyés gög csak az én fogalmát szeretné ösmerni s annak kívánalmait kielégíteni úgy az egyes, mint többször a csoportozatok életében is, mire azt találta álnok védelmül, hogy: „a cél szentesíti az eszközöket“. Pedig a cél legyen mindig *szent* s az eszköz *tiszta*. Akkor az ebből fakadó erkölcs nem rozsdás soha.

A rideg, jégkéreg bevonatu önzők szívtelenül eltaposni is képesek embertelen igájukba fejüket be nem hajtó embertársaikat.

Ezek és az ezekhez hasonló terdeségek s ezek fattyuhajtásai és termékei nem a krisztusi elvekből sarjadzottak és fejlődtek ki. Ezek követői részére megújulást szülő áldás nélkül mult el Jézus, kiknek számára csak Nagypéntek van, Husvét nélkül.

IV. Schumann: „Czigányélet“, vegyeskar, zongora kísérettel.
V. Népdalokat énekelt: Dr. Bartha Istvánné zongora- és zene-
kisérettel.

A „Nőkszövetsége“ hálás köszönetét fejezi ki az élvezetes szép
műsorért minden szereplőnek szíves közreműködéséért.

A következő kötőkét f. évi április hó 12. (kedden) délután
5 órai kezdettel tartja meg a „Nőkszövetsége“. Felhívjuk unitárius
közönségünk figyelmét mint ez évben utolsóra.

A kötőke egyik pontja egy Miss Louisa Schuylerről tartott
előadás volt. A közlőny múlt decemberi számában röviden ismer-
tettük e valóban kiváló amerikai asszony életének munkásságát, s
igy most csak az előadás befejező részét közöljük:

„Miss Schuyler az Amerikai Unitárius Társaság örökös tagjának
választotta, a Columbia egyetem pedig díszdoktorává fogadta, s pár
év előtt az arany Roosevelt-emlékérmét is megkapta, még pedig a
közvetkező megokolással:

„Azok az elvek, melyeket már 50 év előtt hirdetett, a modern
philanthropia közhelyei lettek. Mindazon reformok, melyeket ő kez-
deményezett, immár törvényekké is lettek az Unio legtöbb államában.
Ő a megalapítója Amerikában a modern szociális munkának és az
a nagyszerű szociális szolgálat, amelyet a mai amerikai fiatal női
nemzedék teljesít, a Miss Schuyler uttörő munkájának az eredménye“.

Miss Schuyler azon irigylésreméltóan ritka teremtések közé
tartozott, akik diadalra viszik minden eszméjüket. E siker titka
elsősorban az volt, hogy mindig szent, nagy célokat tűzött maga
elé és szívének egész melegével, lelkének teljes odaadásával állott
szolgálatukba, de nem kevésbé az is, hogy meg volt benne a
szükséges szervező képesség, mely egy ritka és értékes adománya
a Gondviselésnek. Ő azon kiválasztottak közé tartozott, kikben lelki
nemesség és belátás szervezni tudó energiával párosult, így ideáliz-
musa reális alapokra épített. Bizott abban, hogy van elég sok lelkes
odaadó honfitársa, kiknek támogatásával sikerül megküzdnie a rideg
közöny és önzés minden ellenszegülésével.

És nem remélt hiában, — a fiatal amerikai női nemzedék
nagyszerű társadalmi munkát teljesít.

Ezt kellene, hogy megtanuljuk tőlük.

De talán meg is történt a helyes úton való elindulás. Im már
esztendejénél több nálunk is elkezdődött a nők komoly szervezke-
dése, mely minden öntudatra ébredt asszonyt a nő és gyermek
védelmében, a szenvedők, szegények és elhagyottak érdekében
folytatandó nagy társas munkára hív.

Minden szervezkedésnél szükség van egy központi szervre,
mely a mozgalmat irányítja s a csendben dolgozók nagy sokaságára.
Ez a központi szervünk megvan és mindnyájunknak csak gyönyör-
rűségére szolgálhat látni, hogy milyen céltudatos, komoly munka
folyik. A vidéki szervezkedés is várakozáson felül mindenfelé szépen

megindult es fejlődik, mert a központ tulajdonképen minden csatlakozótól csak azt kéri, hogy eddigi egyletének keretein belül igyekezzenek a közjót szolgálni.

Egyelőre felvilágosító munka is folyik, mely a nő mai helyzetét tisztázni igyekszik. Az „Asszonyok munkája“ rovat az „Újság“ vasárnapi számaiban többnyire ilyen irányu cikkeket hoz s bizonyára sok kétkedő női léleknek nyújtott már erkölcsi támaszt.

A vezetőség feladatának magaslatán áll és hívó szava nem lesz pusztában elhangzó szó, mert hivat az Igaz, a Szép és a Jó zászlaja alá toborozza, a nő és gyermek védelmét komoly társadalmi munkával szolgálni!

Es itt örömmel kell megjegyeznünk, hogy unitárius asszonyainknál nem talált siket fülekre e hívó szó. Ha a „Tartsunk össze“ mozgalom mult, azaz első évi jelentését átnézzük, csak gyönyörűségünkre szolgálhat látni, hogy 36 nőszövetségünk mint egy ember állott e kibontott zászló alá!

oo

Misszió.

Kulturmunka a falvakon.

Népünk jövője.

Előző három közleményünk követendő szempontok és irányelvek megjelölésével tulajdonkép a jövő képét akarta e helyen — elnagyolt vonásokban — megrajzolni. Befejező végszavunk nem ráma, hanem inkább magyarázat a rajzolt képhez.

Minden tiszta látóköri, józan itéletü ember előtt világos, hogy általános világkép, közműveltség nélkül élethajónk akár az egyház, akár a kisebbségi sors vizein előbb-utóbb el fog akadni, veszélyes zátonyra fut. Népünk szellemi szintjének emelését minden erőnkkel munkába kell venni, mert azon a szintvonalon, ahol ma e tekintetben állunk, a közélet jelentős, perdöntő kérdéseinek megoldása lehetetlen. Magam, bármily komolynak lássam helyzetünket, nem tudom osztani azok lemondó véleményét, kik a régi görög sors-tragédia írók, vagy török fatalista hívők módján kikerülhetetlennek tartják a megirt végzetet, könyörtelen emberi sorsot. Még, ha törökgörög volnék, akkor sem tudnám előre megmondani, hogy a sors könyvében népünk számára mi van feljegyezve. Hátha jobb sorsra vagyunk érdemesek, hátha a jövő nem lesz olyan kegyetlen hozzánk, mint a sivar, fojtogató jelen? Ki tudja?!

Mindenesetre azon kell lennünk, hogy az óhajtott szebb jövő felderüljön. Ennek érdekében szálltak sikra a „látók“, emberi nemünk jobbjai. Ennek érdekében sóhajtozott a keményhangu Hóseás: „Elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való.“ S aztán a nemzetféltő és műveltséget sürgető Hóseások, Széchenyik

nemcsak sóhajtozni tudtak, hanem alkotó munkaterére lépve, azon is igyekeztek, hogy a nép ne vesszen el.

Találkozunk néha olyan bárgyu felfogással is, hogy a felvilágosodás, a kultúra az emberiségnek ártalmára van. Komolykodó erkölcsbírák csak a fény nyomán huzódó árnyékokat látva, kimondják az észnélküli szentenciát: agyon kellett volna ütni azt az embert, ki az első betűt feltalálta. Mintha csak a XVIII. század rideg humanistáját hallanók, ki a magántulajdon visszaéléseitől megundorodva ép ily félszegül hangoztatta: „agyon kellett volna ütni azt az embert, ki legelőször azt merete mondani: *enyém*.“

Amondók vagyunk és sietünk a kultúra megbizásából közhírré tenni, hogy mind a két ütéssel pont az emberiséget ütötték volna agyon. A tudásvágy és a tulajdonérzet olyan két hatalmas lendítő erő az emberiség életében, hogy e vérütkké vált hajtóerők nélkül a mai birtokállomány megszerzése, fölemelkedésünk, szellemi berendezkedésünk valóban elképzelhetetlen. A visszaélések alig rendítik meg, inkább megerősítik a törvényt, ha annak alapja a lelkekben van.

Az az egyéni vélekedés, hogy falusi leány kezébe nem kell regényt adni, mert álmodozóvá teszi és rossz lépésre csábíthatja, végső elemzésben és következményében azt jelentené, hogy építünk kínai falakat, zárkózzunk el teljesen a várostól s ne bocsásuk lelkünkbe a világosság sugarait. Pedig, ha szüklátóköri engedné, észlelhetnők, hogy ahol virágzó élet van, ott az eddigi válaszfalakat is rendre mind lebontogatják s egyáltalán nem félnek a világosságtól. Ugyan, miért is félénk, mikor az emberi természetben gyökeredzik, mikor annak égő szomját maga a teremő Isten oltotta keblünkbe! A bibliai világteremtés munkáját is azzal indítá be. Ha ártalmára lett volna a földnek, a világmindenségnek a fény, akkor az Ur azt mondotta volna: Legyen sötétség! De fordítva történt s így indulhatott el útjára az ember.

Fajtájának egyik legnemesebbike, a halhatatlan költőfejedelem, Goethe is utolsó lehelletéig ezt sürgette: „*Több világosságot!*“ Sötét korunk sok lelki tévelygéséből, beteg társadalmunk ezer vérző sebéből a megtérésnek és felgyógyulásnak lehetőségét, egy új lelki-teremtés ez új kijelentés alapján adhatja meg: *több és igazabb műveltséget!* Lelki fertőzések, ragályok széthurcolásában az igazi műveltségnek nincsen bűne. Fertőzés ott történik, hol a kultúra a lélek ruházatán külső, könnyen lemálló máz, üres, fénytelen csillogás.

Természetesen lelkiismeretes vezető mindig tudja, mit csinál, mikor falusi népe előtt a szellemi élet sorompóit felnyitja. Ismeri a valódi gyártmányt és hamis utánzatát. Tudja, mi való a tájékozatlan elmének. Tudja, hogy a szellemiekben kisdéd, tejlődő teremtmény mily tápanyagot képes megemészteni. Mint az apostol is tejnek italával táplálta a Krisztusban gyöngéket, mert a kemény eledelt — szerinte — még nem bírták volna meg.

De azt se felejtjük ám, hogy népünknek már egyszer a kis-korúságból nagykoruvá kell érnie. Fel kell adnunk rája a mérföld-lépő óriás csizmáit, hogy a más népek által jól ismert szellem-területét az eddigi ügető tempó helyett gyorsabb tempóban bejár-hassa. Nincs veszteni való időnk. Az élet száguldó gőzparipája rég megadta a jelt, hogy ülünk már fel a vonatra, mert lekésünk róla s a versenyben és küzdelemben alól maradunk. Miért tuszkoljuk ugy egymást, hogy eredj te, menj elől, miért ne menjünk mind, akik vezetőknek születünk és vezetésre képesek vagyunk? Miért hánytorgatjuk föl annyit egymásnak, hogy a falu sötét, sáros, el-maradott? Ne keressük a mulasztó tettet, ne kiáltozzunk a fele-lősség után, mert, ami azt illeti, ezért az elmaradottságért mind-annyian felelősök vagyunk! Azt, hogy a világon falu is van, ott is élnek emberek, kik nem szánalmas páriáknak, jámbor kérőd-zőknek, hanem kulturtényeknek születtek: mind társadalmi, mind egyéb-vonatkozásban valójában csak most kezdjük felfedezni. Magunkra vessünk hát, ne a népre, ha az bizonyos kérdéseket — melyek ma már létünk kérdéseivé sulyosodtak — nehezen ért meg. Hogyan értené, mikor mindig gyermekcipőben járattuk s nem igyekeztünk idején önállóságra nevelni, nagykoruvá fejleszteni!

A dermesztő, fagyos télnek vége; langyos tavaszi szellő járja át és ébresztgeti a határt. Vajjon a lomhán alvajáró falu ébred-e már?

Egy nap a kulturház olvasótermében szivszorongva lestem, mikor lépik be az első hírnök, mikor veszi először kezébe a kul-turszomj, a haladni vágyás az ott kínálgatózó lapokat, könyveket. Megjött. „Egy fecske nem csinál tavaszt“ — gondolám némi keserűséggel, mikor egyszerre enyhülni kezdtem, mert új társak, újabb-rajok érkeztek. Egy fecske nem csinál tavaszt, de több fecske, sok-sok fecske már a tavasz közeledtét jelenti.

Oh jövel áldott, szent kikelet, új életünk viruló tavasza! Le-hellj ránk életpezsdítő fuvalmiddal, szegélyezd virággal kopár ut-jainkat. Langyesödet permetezd rá omló barázdáinkra. Pajzán nap-sugárod meleg, simogató csókját tűzd rá az alvó rügyekre. Hadd boruljanak termékenységget ígérő, fehér menyasszonyi ruhákba a fák. Hadd zengjen, zümmögjön, illatozzék a határ. Bűvös-bájos, édes muzsikáddal ejtsd hatalmadba a falu szívét, hogy munkájával és áldozatával téged követve, töltsse be kulturhivatását, értse meg a jövő zenéjét.

— Falusfelém, bajtárs! Testvérem a bajban, szenvedésben! Add a kezed. Üzentek. Hivnak. Jer, a művelődés közös útján induljunk el a boldogság felé!...

Keresztesi Dénes.

Örvendetes jelek. Mult számunkban a nyugtázásból láttuk, hogy *Pek Emil Ágost* úr Budapestről 1000 leuval lépett be Egy-letünk alapító tagjai közé. Mai számunk nyugtázás rovatában lát-

juk, hogy *Dr. Zsakó Andor* úr Köhalomból szintén újabb 500 leuval emelte fel már régebben befizetett alapítói díját. Valamint, hogy *Imre Zsigmondné* áll. igazgató-tanító neje, ez a szórványban lakó lelkes unitárius nő Kibédrről 500 leuval lépett be Egyletünk alapítói közé.

Felemelő és követésreméltó példái a buzgóságnak és áldozatkészségnek! Építő munkát jelen helyzetünkben csak ilyen lelkes *tettekkel* lehet végezni.

oo

Egyleti élet és munkásság.

A firtosmartonosi Unitárius Nőkszövetsége január hó 30-án febr. 13-án és 27-én tartotta meg szokásos összejöveteleit. Január 30-án és febr. 13-án szavallatok és felolvasások voltak. Szavaltak: Katona Ferencné, Gálffy Ferencné, Káli Albertné, Geréb Mózesné, Bajka Rózsika. Felolvasott több asszony. Vári Dénes helybeli birtokos méltatta a nők munkásságát s versét a Nőkszövetségének áldásos működéséről Fekete Mózes szavalta el. Tréfás párbeszédet mondtak ifj. Demeter Ferencné és Vajda Ferencné. Egyházi énekek kezdődik és végződik minden előadás, mert örömmel jelenthetjük, hogy január hónapban megalakult a nők dalárdája is Gálffy Ferenc tanító vezetése mellett. Minden szombaton egyházi éneket tanulnak az asszonyok és leányok harmonium kísérettel. Február 27-én farsangi estét rendezett Nőszövetségünk 790 leu tiszta jövedelemmel. Az elnöki megnyitó után András Róza, Katona Ferencné és Káli Albertné szavaltak. Azután szép tréfás dialogok, monologok és trialogok következtek. „A revolver“-t Gáspár Ida és Fekete Mózes, „A figyelmesség áldozatá“-t Nagy Ida, „Mézes hetek után“-t Sipos Eszti és Derzsi Géza, „Hölgyek panasza“-t Bajka Rózsika tanítónő, „Az adóvallomás“-t Gáspár József megyebíró és Vass Árpád birtokos, „A mester darabot ír“- trialogot ifj. Demeter Ferencné, Vajda Ferencné és Vass Albertné adták elő. Záradékul a farsangi álarcos felvonulás volt, amelynek szereplői: Karnevál herceg a vig farsangi király (Káli Albertné) vezetése mellett, hírnökének (Bajka Rózsika) kürtszavára egyenként, vagy párosan jelmezeiknek megfelelő tréfás mondókákkal mutatkoztak be a színpadon átvonulva. Képviselve volt minden népszerű jelmez: kéményseprő (Simon Balázsné), virágáros leány (Szentpáli Elek), vén leány, vén legény (Vass Albertné, ifj. Demeter Ferencné), menyasszony, vőlegény (András Róza, Vass Elvira), pék (Demeter Domokosné), sós-borszeszes üveg (Vass Mózesné), levél (Nagy Ida), drótos tót (Vajda Ferencné), kártyavető cigányasszony (Vass Mihályné), bohóc (Sipos Eszti), rikkancs (Vass Feri), ördög (Derzsi Géza), kukta (Fekete Mózes). Élénkké tette a különben is vidám hangulatot az Énlakj

Műkedvelő Zenetársaság szives vendégszereplése Zsakó Gyula tanító vezetése mellett. Előadtak három szép zeneszámot. Egy énekszólót Kerestély Márta, hegedűn kísérte Kerestély Márton. E helyen mondunk köszönetet nekik szives közreműködésükért, mellyel nemcsak kiegészítették, de vidám farsangi estté varázsolták előadásunkat, mit tánc zárt be és a legvidámabb hangulatban távozott közönségünk.

A referens.

Az Olthévízi Dávid Ferenc Egylet 1927 március hó 1-én, hushagyókedden este műsoros estélyt rendezett szép erkölcsi és anyagi sikerrel. Az estély műsorán színre került Follinus Aurélnak „Szeget-szeggel“ c. népszínműve. Az ifjak, akik a szindarabban szerepeltek, mindannyian tanubizonyságot tettek arról, hogy kellő utmutatás mellett, készek a jónak, a szépnek a követésére, a tanulásra, az önképzésre. Ez itt ebben a községben, ahol az alkohol meglehetősen bőven arat az emberi boldogságban, mindenesetre fontos mozzanat, mely példát mutatott és mutat arra, hogy a lélek, a szellem művelése által is lehet igazi örömben részesedni. A másik örvendetes tény ez előadással kapcsolatban az, hogy a tiszta jövedelemből egy négyezer leus alap létesítették a templomi fűtés beindítására; egy kályha és az ehez tartozó felszerelés beszerzésére s ha Isten segít még egy-két igy sikerült estély és a hivek áldozatkészségének most már csak mérsékelt igénybevétele után, az olthévízi gyülekezet a jövő télen fűtött templomban hallgathatja az Urnak ígét. Erre a gondolatra szeretném e kis beszámoló keretében unitárius testvéreim figyelmét felhívni. Mindnyájan tapasztalhattuk különösen a karácsonyi urvacSORAOSZTÁS idején, hogy milyen rideg télen a fűtetlen templom. Egy kis jóakarattal, áldozatkészséggel, találékonysággal mindenütt lehetne megfelelő összeget előállítani; ha egy-két év leforgása alatt is s abból az ajtókat, ablakokat kissé rendbe szedve, egy szép izléses cserépkályhát beállítani, ami amellett, hogy az idő zordonságán enyhít, némi diszére is szolgál amugy is egyszerű templomainknak. A szükséges tüzfát pedig, amint itt is gyakorlatban van, a kepe-fa egy pár darabbal való megpótlásával minden nehézség nélkül elő lehetne állítani. Gyöngébb szervezetűeket, öregeket sokat visszatart a templom látogatásától a hideg templom, hol különösen, ha megfelelő jó meleg ruhájuk nincsen, igen könnyen meghűlhetnek. Mindezeket a gátló körülményeket a templom fűtésének a megoldásával könnyen ki lehetne küszöbölni s ezzel a jelentős lépéssel-járulnánk hozzá a templomaink vonzóbbá tételéhez; másfelől pedig az ott romboló s különösen a padokat, padlót tönkretévő nyirkosságot s ennek nyomában elharapódzó gombásodást lehetne jelentős mértékben megakadályozni. Az egylet keretében minden második vasárnap este (egyik vasárnap este a Nőszövetségé) vallásos estélyeket tartunk énektanulással, bibliamagyarázattal, felolvasással, szavallatokkal igen élénk érdeklődés mellett. És még egy örvendetes tényt kívánok fel-

említeni. A birtok-arány szerinti keperendezést, mely éveken keresztül minden tárgyalása alkalmával merev ellenállásra talált az egyházközség tagjai részéről, a jelen évi esperesi vizsgálószték ittléte alkalmával tartott közgyűlés egyhangulag megszavazta. *K. J.*

Egyházi élet Segesváron. Egyházi egyleti életünk ma már olyan mederben halad, hogy csak diszére válik tevékenységével nemcsak az unitáriusoknak, hanem a magyarságnak is. Rendezett estélyeinket, ismeretterjesztő előadásainkat ma már nyelv és felekezeti különbség nélkül látogatják a segesváriak. E maroknyi, de élni akaró unitárius sereg kebelében K. Kénossy István elnök agilis vezetése alatt igen szép eredménnyel működik a D. F. Egyület. Minden hó 15-én programos vallásos estélyt rendez az imateremben változatos, gazdag programmal. A Nőkészövetsége ujonnan választott vezetősége Kelemen Jenőné elnöknővel élén az unitárius-ság iránti közérdeklődést tevékenységével állandóan felszinen tartja. A rendes havi összejöveteleken kívül minden hó 23-án társas vacsorát, teaestélyt rendeztek. Ezekon felolvasásokkal, szaválásokkal, szóló és karénekkal szórakoztatják az egybegyűlt híveket és vendégeket a mi lelkes unitárius nőink és leányaink. A Nőkészövetsége vezetősége mellett a munkában ott áll tevékeny papnénk az ifjusági leányegylettel, melynek elnöke, valamint a városzerte tisztelt lelkeszűnknek és mindenben méltó segítő társának az érdeme, kik évek fáradságos munkájával egy munkaszerető, tevékeny gárdát neveltek a segesvári unitáriusokból. Az 1926. évben a püspöki vizitáció alkalmával műsoros művészestély szegény egyházunknak 7000 Leu tiszta jövedelmet hozott. A Nőkészövetsége és leányegylet által az év vége felé rendezett két teaestély és társas vacsora 3555 Leu tiszta haszonnal zárult. Áldozatkész asszonyaink nemcsak munkás-sággal járnak jó példával előttünk, hanem anyagi téren is lelkesítő példát mutatnak az összeségnek, az egyes estélyekre tésztát, tombolatárgyakat adományoznak. Elmúlt évi estélyekre Csutak Józsefné, Dénes Mózsesné, Rózsa Jánosné, Nagy Béláné, Kelemen Jenőné, Lőrinczi Irma tésztát, Benkő Jánosné, Dánkuj Zsuzsánna, Radó Ida tombolatárgyakat adományoztak. Karácsonyra a Nőkészövetsége és leányegylet vezetősége városzerte gyűjtést rendezett az unitárius gyerekek részére felállított karácsonyfára. 46 unitárius gyerek kapott különféle ruhaneműekben segélyt. Ezek közül mintegy 15 szegénysorsu teljes öltözék ruhánakvalót, a többi meg egy-két ruhadarabot kb. 8000 Leu értékben. Pénzadományok 1700 Leut tettek ki, mely összegből karácsonyi csomagokat, cukorka, füge, tészta, alma tartalommal ajándékozott a Nőkészövetsége az összes unitárius gyerekeknek, mintegy 86-nak. A fennmaradó összegből két szegény családot segélyezett 500 Leuval. Mindenki erejét megfeszítve áldoz, küzd bizalommal, jövőbe vetett hittel, reménnyel, a temploméért. A Nőkészövetsége által eddig hangya-szorgalommal összehozott Leuk — 21000 Leu készpénz — az építendő templom alapja címen az egyház részére vásárolt 470 négyszögöl beltelek vételára törlesztésére átadatott az egyháznak. *Kelemen Jenő.*

Egyházi és iskolai mozgalmak.

József napja alkalmából a főtisztelendő Püspök urat üdvözölte az ifjuság és különösen kedves meglepetés volt a püspöki családra a kis leánykák virága és szívbeli jó kívánsága, hogy jó egészségben élvezhesse a főt. ur és mélt. asszony az eljövendő tavaszt. Az Egyház képviselői is megjelentek a püspök ur előtt jókívánataikkal s hálás érzelmeikkel Isten iránt, hogy a betegségből fölépült a legnagyobb unitárius József.

Teljes felgyógyulást kívánunk mindkettőjüknek.

Szent-Iványi Sándort a főtisztelendő ur kinevezte kolozsvári rendes lelkésznek, beköszöntője Virágvasárnapján lesz, mely alkalomra minden érdeklődőt szívesen lát az egyházközség.

A magyar lutheránusok sok küzdelem után elérték, hogy maguknak superintendenst (püspök) és főgondnokot választhattak Frint Lajos, illetve B. Ambrózy Andor személyében, kiknek hivatalukba való ünnepélyes beiktatása 1927. ápr. 3-án volt Aradon.

Sok szerencsét és Istennek áldását kívánjuk e két kiváló férfi és egyházuk működésére.

Beethoven emlékére a kolozsvári unitárius főgimnáziumban f. hó 3-án délután az ifjuság egy minden tekintetben jól sikerült és nagyszabású ünnepséget rendezett. Dr. Borbély István igazgató ismertette Beethoven életét s méltatta művészetét; az ifjuság énekben és zenében (B. művei) hódolt a nagy művész emlékének. Útő Mária valóságos lázba hozta a közönséget kitűnő zongora-játékával s Útő Lajos lelkiismeretes munkáját dicsérte a programmművészi magaslaton álló megoldása.

Simén Domokos: Szentháromság c. művét a Teol. Akad. könyvtára számára szívesen vennők, ha valaki megküldené.

Dávid Ferencz tordai képét keresi a *felsőrákosi* egyházközség megvételre. Akinél van eladó példány, értesitse az illető lelkészi hivatalt.

Pál Tamás küküllődombói lelkész f. évi február hó 26-án tartotta esküvőjét Szántner Mancikával. Az esketést Gvidó Béla a küküllőköri esperes végezte a küküllődombói unitárius templomban a küküllődombói hivek és nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. Az eskető esperes szívből jövő szavaihoz és jókívánságaihoz a jelenvoltak őszinte, igaz jó kívánságai csatlakoztak s az igaz szeretet vette körül az ifju párt, mely ennek jegyében indult a boldognak remélt és kért élet útjára. Isten frigyüket áldja meg.

Az alsóboldogfalvi unitárius egyh.-község aranykönyvéből. Az orgonaalapra a következő adományok folytak be: Dr. Ferencz József a hitelszövetkezetek igazgatója 200, Bán Pál 100, Bán Pálné 100, Gyarmathi József 100, Barcsa Lidia 100 leu. Az egyházközség hálásan köszöni az adományokat.

Erdélyi kulturális kérdések címen Husvét után megjelenik egy 64 oldalra terjedő kis munkám kb. 25—30 leu árban s akiket érdekel Erdély jövő sorsának kérdése, felhivom figyelmüket e kis műre.

Dr. Kiss E'ek.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába február 22-től március 23-ig

